

บทวิจารณ์หนังสือ

อัยนา ภูยุธานนท์^{1*}

I-na Phuyuthanon^{1*}

Heather Davis and Etienne Turpin. (2015).

Art in the Anthropocene. London. (402 pages)

การทำความเข้าใจศิลปะร่วมสมัยที่สะท้อนสภาวะการณ์ของยุคและสังคมนั้น จากหนังสือเล่มนี้ที่ชื่อว่า “Art in the Anthropocene” เป็นหนังสือที่สะท้อนปรากฏการณ์วิกฤตวิทยาของโลกมนุษย์ได้เป็นอย่างดีด้วยกลไกของศิลปะที่ขับเคลื่อน โดยสิ่งที่ผู้เขียนให้ความสนใจ คือ ปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เข้าสู่ยุค Anthropocene หรือมนุษยสมัย ซึ่งล้วนมาจากกิจกรรมที่มนุษย์ได้สร้างและทิ้งร่องรอยไว้ โดยหนังสือเล่มนี้เป็นการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะร่วมสมัยกับการผลิตความรู้ในยุควิกฤตทางนิเวศวิทยาได้รับการสนับสนุนทั้งจากศิลปิน ภัณฑารักษ์ นักทฤษฎี และนักเคลื่อนไหวจากยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องอย่างแน่นนอนกับน้ำมือมนุษย์ทั้งจากวิทยาศาสตร์กับการทดลองที่มีการกลายพันธุ์ทางพันธุกรรมต่าง ๆ ของระบบที่ ณ ตอนนี้ได้อยู่นอกเหนือการควบคุมของ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹ Assistant Professor, Faculty of fine arts Srinakharinwirot University

* Author email: ina@g.swu.ac.th

มนุษย์ไปแล้วในศตวรรษที่ 20 กับการเผชิญยุคแห่งขยะและโลกร้อนที่เรียกว่ายุค Anthropocene โดยคำคำนี้ทำให้เราเริ่มเข้าใจในความหมายที่กว้างและมองเห็นความสำคัญมากขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ว่ามาจากหน่วยงาน จากวัสดุ ที่ยังส่งผลกระทบต่อชีวมวลและพลังงานลบต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมและการข้ามพรมแดน การประดิษฐ์จุลินทรีย์ เวลาทางธรณีวิทยา นาโนกรฟีกและเหตุการณ์การสูญพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งความเป็นไปได้ของการสูญพันธุ์ที่เราเข้าใจนั้นเป็นเพียงตัวเลขแฝงในการผลิตข้อความและจดหมายเหตุทางวาทกรรมมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน โดยหนังสือเล่มนี้แบ่งตอนออกเป็น 33 ตอน ที่น่าสนใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของโลกแท้จริงและโลกจำลองด้วยศิลปะ โดยผู้เขียนได้เริ่มกล่าวจากทศวรรษที่ 1930 ด้วย Henri Cartier-Bresson ซึ่งกล่าวได้อย่างน่าสนใจในลักษณะที่ไม่เห็นด้วยดังประโยคที่ว่า “โลกกำลังแตกสลายและคนเช่น [Ansel] Adams และ [Edward] Weston² กำลังถ่ายภาพหิน!” จากประโยคนี้ทำให้เกิดการโต้แย้งอย่างมากกับการถ่ายภาพของเขาต่ออดีต ไม่มีชีวิตที่ไม่สมควรเป็นเรื่องของการถ่ายภาพเพียงเท่านั้น จากประโยคข้างต้นอันละเอียดอ่อนประณีตข้างต้นนี้เราเข้าใจได้ว่า Cartier-Bresson กำลังโต้แย้งให้เกิดปฏิกิริยาต่อการทำงานศิลปะที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางสังคม ศิลปะควรที่จะรับรู้ถึงความเป็นจริงทางเศรษฐกิจและวิถีวัฒนธรรม สร้างบทบาทของมนุษย์ให้มีส่วนร่วมต่อศิลปะที่สามารถแบ่งปันความหมายและเปลี่ยนแปลงค่านิยมได้

จากคำถามที่ดูน่าแปลกตาในปัจจุบันซึ่งเกิดขึ้นทั้งจากความทุกข์ทรมาน ความโหดร้าย และความยากจน ศิลปะควรที่จะพูดถึงความทุกข์ทรมานและการต่อสู้ของมนุษย์หรือไม่ จากมุมมองนี้ถึงแม้ว่าจะถูกโต้แย้งโดย Adams ในช่วงนั้น การสมมติถึงความแตกต่างชนิดระหว่างความจริงอันน่าอัศจรรย์ของมนุษย์กับวัสดุที่แข็งแรงของมันเป็นเรื่องน่าทึ่ง ซึ่งในไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมาเราจะพบว่าเงื่อนไขของการได้วาทีนี้ถูกดำเนินอย่างน่าแปลกใจ การที่ศิลปะจะพบกับ Anthropocene หมายความว่าอย่างไร หากศิลปะต้องการทำงานในโลกที่ถูกดำเนิน นั่นคือ โลกที่ “กำลังแตกสลาย” เป็นตะกอนจากกิจกรรมมนุษย์ วิธีการของศิลปะสามารถพูดถึงสังคมและการเมืองที่กำลังกำหนดลงในหินได้อย่างไร จนกลายเป็นเรื่องธรรมดาที่ทำให้ความสามารถในการรับรู้ความสวดยด้วยวิจารณ์ญาณหลุดออกและยกเลิกการมุ่งมั่นทางการเมือง ดังนั้นหนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมคนจากหลากหลายสาขาวิชาที่กล่าวถึงศิลปะและสุนทรพจน์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงวัฒนธรรมผู้สร้างศิลปะ คณะกรรมการทางศิลปะ นักวิทยาศาสตร์ นักทฤษฎี และนักกิจกรรมเพื่อพูดถึงการปฏิบัติทางธรณีของมนุษย์ชน

² เอ็ดเวิร์ด เวสต์ตัน Edward Weston เป็นที่รู้จักกันดีในมือระดับ แกรนด์มาสเตอร์ของการถ่ายภาพในทศวรรษที่ 20 สิ่งทีเวสต์ตันตกทอดให้กับช่างภาพทั่วโลกมากกว่า 50 ปี คือ ภาพที่ได้มีการจัดวางองค์ประกอบอย่างประณีต ภาพถ่ายที่พิมพ์ออกมาอย่างละเอียดลออเป็นจำนวนหลายพันภาพ เวสต์ตันใช้กล้อง Large Format และแสงเท้าที่ธรรมชาติอานวย ในการถ่ายภาพทิวทัศน์หรือสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ อย่างเช่น พริกไทย เปลือกหอย หรือก้อนหิน ซึ่งเขาได้สร้างสรรค์ภาพที่ดึงดูดใจเพื่อยกระดับของภาพถ่ายขึ้นเทียบชั้นวรรณกรรม

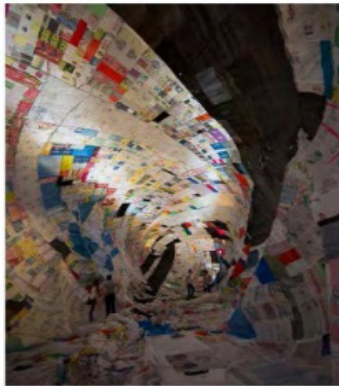
จากหนังสือเล่มนี้ที่บรรณาธิการได้สร้างให้เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วนด้วยความกังวลด้านสิ่งแวดล้อมด้านสุนทรียศาสตร์ ข้อจำกัดทางญาณวิทยาและทางจริยธรรม แน่ใจว่าผู้ผลิตเล่มนี้ไม่ได้ตั้งใจที่จะบรรจวาทกรรมของ Anthropocene แต่เป็นความตั้งใจที่จะไม่ละสัน โดยหนังสือเล่มนี้เป็นโครงสร้างการกระจายทางปัญญา ซึ่งทำหน้าที่เป็นเครื่องหมุนเหวี่ยงแนวคิดเสมือนการเก็งกำไรเพิ่มขึ้นจากเดิมทางความคิดและการคาดการณ์ในอนาคต ไม่ได้มาจากความปรารถนาที่จะเพิ่มคำศัพท์เชื่อมอีกคำหนึ่งให้กับบรรณกรรมที่กำลังเติบโตเกี่ยวกับ Anthropocene ที่เราหันไปหาศิลปะ แต่ศิลปะในฐานะพาหนะของสุนทรียศาสตร์เป็นศูนย์กลางของการคิดและความรู้สึกผ่านมานุษยวิทยา และเราเชื่อว่าความสัมพันธ์โดยธรรมชาติระหว่างทั้งสองเกิดขึ้นในหลายชั้นและในระดับต่าง ๆ ประการแรกเรายืนยันว่า Anthropocene เป็นปรากฏการณ์ทางประสาทสัมผัสเป็นหลัก คือ ประสบการณ์การใช้ชีวิตในโลกที่ลดลงและเป็นพิษมากขึ้น ประการที่สองวิธีที่เราเข้าใจ Anthropocene มักถูกวางกรอบผ่านโหมดของภาพ นั่นคือ ผ่านการสร้างภาพข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม แบบจำลองสภาพภูมิอากาศและมรดกอื่น ๆ ของ “โลกทั้งใบ” ประการที่สามศิลปะเป็นสถานที่ทดลองแบบ polyarchic สำหรับ “การใช้ชีวิตในโลกที่เสียหาย” ตามที่ Anna Tsing เรียกมันและรูปแบบที่อยู่ที่ไม่ใช่ศีลธรรมที่นำเสนอกลยุทธ์เชิงวิพากษ์ภาพและความรู้สึกที่หลากหลายซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่ในระบอบการปกครองของความเที่ยงธรรมทางวิทยาศาสตร์ ศีลธรรมทางการเมืองหรือภาวะซึมเศร้าทางจิตวิทยา ในการเข้าถึงปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งรวมอยู่ภายในและติดกับ Anthropocene ตลอดจนความเชื่อมโยงระหว่างกันและการกระทำภายในจำเป็นต้องมีส่วนร่วมและพบกับศิลปะ

หนังสือเล่มนี้ยังกล่าวถึง International Commission on Stratigraphy และ International Union of Geological Sciences ที่กำลังถกเถียงกันถึงข้อดีทางวิทยาศาสตร์อันเกี่ยวข้องของยุคที่เรียกว่า Anthropocene Epoch ซึ่งจะช่วยให้องค์กรรับรู้ถึงความแตกแยกแบบ diachronic ที่แยกยุคของ Holocene ตั้งแต่ยุคน้ำแข็งครั้งสุดท้ายลดลงเมื่อเกือบสองพันปีก่อน จาก “ยุคมนุษย์” ปัจจุบันของเรา คำนี้ได้รับความนิยมครั้งแรกโดยนักเคมีชาวดัตช์ Paul J. Crutzen ในบทความค.ศ. 2002 ที่ได้ตีพิมพ์ใน Nature หลังจากนั้นการอ้างอิงถึง Anthropocene ก็เริ่มปรากฏในสิ่งพิมพ์ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการวิจัยด้านน้ำ biospheric และ pedospheric ในฐานะที่เป็นทั้งการยอมรับระบบการตั้งชื่ออย่างไม่เป็นทางการซึ่งกำลังคืบคลานนี้ และความพยายามที่จะปรับปรุงใหม่ด้วยมาตรฐานทางวิทยาศาสตร์ที่จำเป็นใน ค.ศ. 2007 Jan Zalasiewicz นักสตราติกราฟีชาวอังกฤษซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ Stratigraphy Society of London ได้ขอให้เพื่อนร่วมงานของเขาทบทวนข้อดีของสิ่งเหล่านี้ที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์จากมุมมองของวิทยาศาสตร์ โดยวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับ Anthropocene ได้เข้าสู่การศึกษาทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ มากมายรวมถึงเกือบทุกมุมของสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปะ

เพื่อตรวจสอบว่า Anthropocene เป็นไปตามเกณฑ์ที่จำเป็นสำหรับยุคทางธรณีวิทยาใหม่หรือไม่ และนักธรณีวิทยากำลังพิจารณาผลกระทบจากมนุษย์ต่าง ๆ เช่น การเพิ่มขึ้นของการเกษตรและการตัดไม้ทำลายป่า การสกัดถ่านหินน้ำมันและก๊าซ และผลกระทบในชั้นบรรยากาศ การเผาไหม้เชื้อเพลิง และการปล่อยคาร์บอน การสูญเสียแนวปะการัง การเป็นกรดของมหาสมุทร ความเสื่อมโทรมของดิน อัตราการสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตที่เกิดขึ้นสูงกว่าช่วงครึ่งพันล้านปีที่ผ่านมาหลายพันเท่า และที่น่าแปลกใจที่สุดคือ อัตราการแพร่กระจายของมนุษย์ การระเบิดอย่างไม่ลดละอย่างสมบูรณ์ ในการเติบโตของประชากร ซึ่งตามทฤษฎีวิวัฒนาการของ E.O. Wilson กล่าวว่า “มีแบคทีเรียมากกว่าไพรเมต”

จากข้อความข้างต้นการพิจารณาในสิ่งที่เป็นไปได้นี้ จากหลักฐานที่ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบอย่างมากของมนุษย์อย่างไรก็ตามจากมุมมองทางธรณีวิทยา ปัญหาที่ชัดเจน คือ ไม่เหมือนกับยุคทางธรณีวิทยาอื่น ๆ ทั้งหมด Anthropocene ยังคงอยู่ในการสร้าง เนื่องจากเราไม่สามารถทราบได้อย่างแน่ชัดว่าผลกระทบจากมนุษย์ของเราจะซับซ้อนกันอย่างไร การประกอบขึ้นของ Anthropocene จึงเกิดขึ้นผ่านกระบวนการทางธรณีวิทยาแบบเก็งกำไร ซึ่งถูกดำเนินการตามแบบเร่งรัด ทางกายภาพของประวัติศาสตร์ทางธรณีมีความกังวลถึงโลกปัจจุบันและการจินตนาการต่อโลกในอนาคต ในส่วนของมิติการเก็งกำไรนี้ช่วยเรียกร้องความสนใจแต่บางครั้งก็พลิกกลับ ด้วยนิสัยที่ไม่ดีบางอย่างจากการคิดของมนุษย์ที่ทำให้มนุษย์สามารถตั้งครุฑของวัตถุออกมาไม่ว่าจะเป็นไมโครหรือไฮเปอร์ สุนทรียศาสตร์หรือโลกีย์ ซึ่งแตกต่างจากกระบวนการของการเกิดขึ้นและการสลายตัวของพวกมันด้วยเช่นกัน

จากตัวอย่างผลงานศิลปะจากบทที่ชื่อว่า Becoming Aerosolan From Solar Sculptures to Cloud Cities (Tomas Saraceno, Sasha Engelmann & BronisLaw Szareszynski, 2015)

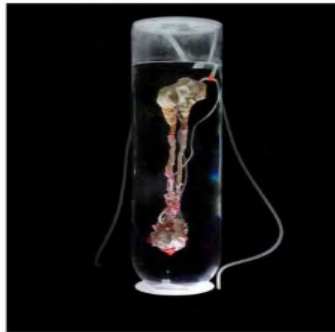

ภาพที่ 1 Museo Aero Solar³ นำเสนอโดย Tomas Saraceno สำหรับ “Anthropocene Monument” 2014 ที่ Les Abattoirs, Toulouse, France ดูแลโดย Bruno Latour, Olivier Michelin และ Bronislaw Szerszynski Museo Aero Solar ที่ Medellin, Colombia, 2009 ภาพโดย (Tomas Saraceno, 2014)

Museo Aero Solar เป็นพิพิธภัณฑ์ประติมากรรมที่บินลอยในอากาศด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งประกอบด้วยถุงพลาสติกที่เกิดการใช้ซ้ำอย่างสมบูรณ์ โดยมีการเพิ่มถุงที่ถูกใช้ซ้ำทุกครั้งที่มีคนได้เดินทางไปทั่วโลก แต่จะมีการเปลี่ยนเทคนิคและรูปร่างและมีขนาดเพิ่มขึ้นทุกครั้งที่มันแล่นไปในอากาศ Museo Aero Solar ย่อมาจากแนวคิดที่แตกต่างกันของอวกาศและพลังงานทั้งผลิตปกติและมีพลังในเวลาเดียวกัน แกนหลักของ iVluseo อยู่ที่ความคิดสร้างสรรค์ของชาวท้องถิ่น ไม่ใช่ในภาพลักษณ์ท่ามกลางการกระทำและการทำศิลปะร่วมกันของผู้คนที่ชม เทคโนโลยีและการทดลองร่วมกัน เป็นการเดินทางทั้งถอยหลังและไปข้างหน้าในเวลาเดียวกัน Aerosolar คือ การจินตนาการถึงการเปลี่ยนแปลงทางเมตาบอลิซึมและอุณหภูมิศาสตร์ของความสัมพันธ์ของสังคมมนุษย์กับทั้งโลกและดวงอาทิตย์ Nikolai Kardashev ทำนายว่าเมื่อสังคมก้าวหน้า พวกเขาจะเชี่ยวชาญในการควบคุมพลังงานของดาวฤกษ์ที่ใกล้ที่สุดมากขึ้น การศึกษาการเปลี่ยนแปลงในอดีตในความสัมพันธ์ที่มีพลังของสังคมกับดวงอาทิตย์ชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้สองประการในการรักษาประชากรจำนวนมาก โดย “สังคมสุริยะ” ที่ผูกขาดพื้นที่จับแสงแดดผ่านการเกษตรและสัตว์เลี้ยง และจะเพิ่มมากขึ้นผ่านเชื้อเพลิงชีวภาพและแผงโซลาร์เซลล์ หรือ “สังคมเชื้อเพลิงฟอสซิล” ที่ทำลายการพึ่งพาพื้นผิวดินด้วยการชุดไฮโดรคาร์บอนโบราณ ซึ่ง aerosolar จะตระหนักถึงอนาคตทางเลือกที่สาม ซึ่งอารยธรรมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์อย่างแท้จริง แต่ยังได้รับการปลดปล่อยจากพื้นผิวโลกให้กลายเป็นอากาศ นี่คือการยืนยันสัญญาของระบบสุริยะในอนาคต

³ รูปภาพประกอบผลงาน Museo Aero Solar: for an Aerocene era - STUDIO TOMÁS SARACENO (studiotomassaraceno.org)

อีกตัวอย่างจากบทที่ชื่อว่า Ecosystems of Excess โดย Pinar Yoldas โลกอันที่จริงเป็นชื่อเรียกที่ผิด Sylvia Earle นักสมุทรศาสตร์กล่าว ในความเป็นจริงดาวเคราะห์ควรถูกเรียกว่า “มหาสมุทร” เพราะมหาสมุทรไม่เพียงแต่ครอบคลุมมากกว่าเจ็ดสิบเปอร์เซ็นต์ของพื้นผิวโลกเท่านั้น แต่ยังเป็นระบบการช่วยชีวิตมดลูกน้ำเค็มของมัน และมหาสมุทรเปรียบเสมือนซูปติ๊กด้าบรรพ์ของมหาสมุทรโบราณที่ให้กำเนิดโมเลกุลอินทรีย์และสิ่งมีชีวิตตัวแรก นั่นคือเมื่อสี่พันล้านปีก่อน วันนี้องค์ประกอบของมหาสมุทรกำลังอยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลงอย่างมากซึ่งโมเลกุลสังเคราะห์กำลังใช้เตาอบด้วยขยะจากมนุษย์ที่ได้เริ่มเติมเต็มมหาสมุทรของเราอย่างเห็นได้ชัดในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ไซซ์ที่มีภาพประกอบที่โดดเด่นคือ Great Pacific Garbage Patch ครอบคลุมพื้นที่ระหว่าง 700,000 ถึง 15 ล้านตารางกิโลเมตร เป็นอนุสาวรีย์สำหรับขยะพลาสติกในระดับโลก ซึ่งเป็นประติมากรรมจลนศาสตร์อันประเสริฐอย่างน่าสยดสยองที่สร้างขึ้นโดยประเทศต่าง ๆ ที่ล้อมรอบมหาสมุทรแปซิฟิกผ่านการบริโภคที่ไร้สติและไม่ยั่งยืนเป็นเวลาหลายปี ในฐานะนักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมและผู้ค้นพบกระแสน้ำวนขยะนี้ กัปตัน Charles Moore กล่าวอย่างกล้าหาญว่า “มหาสมุทรกลายเป็นซูปพลาสติก” ติดตามเชื้อสายจากซูปติ๊กด้าบรรพ์ไปจนถึงซูปพลาสติก ระบบนิเวศส่วนเกิน ถามคำถามง่าย ๆ ว่า ถ้าสิ่งมีชีวิตวิวัฒนาการมาจากมหาสมุทรที่เต็มไปด้วยเศษพลาสติกในปัจจุบัน ซึ่งผลงานชุดนี้ได้นำเสนอแมลง สัตว์เลื้อยคลาน ปลาทะเลและนก เพื่อสะท้อนการรับรู้และการเผาผลาญพลาสติกเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ของรูปแบบชีวิตหลังมนุษย์ โดยได้แรงบันดาลใจจากการค้นพบแบคทีเรียชนิดใหม่ที่ก้าวล้ำซึ่งฝังตัวอยู่ในพลาสติกในทะเล จากระบบนิเวศและส่วนของการจินตนาการถึงรูปแบบชีวิตที่มีความซับซ้อนมากขึ้นรูปแบบชีวิตที่สามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นรูปแบบชีวิตที่สามารถเปลี่ยนส่วนเกินที่เป็นพิษของความปรารถนาทุนนิยมของเราให้เป็นไขแห่งการกำเนิดใหม่ เกิดการสั่นสะเทือนและความสุขบนความทุกข์หรือไม่ โดยเริ่มจากประเด็นมานุษยวิทยา ด้วยระบบนิเวศของส่วนเกินและการเข้าถึงมานุษยวิทยาโดยเสนอชีวิตที่ปราศจากมนุษยชาติ

ภาพที่ 2 Petronephros
Kidney For The Plsstivore

จากพลาสติกของมนุษย์ที่ประกอบไปด้วยพลาสติกไฮดรอกซีและการสะสมสารเคมีต่าง เช่น สารมลพิษอินทรีย์ถาวร (POP) บิสฟีนอล (BPA) พทาเลต และอื่น ๆ แม้แต่สิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในพลาสติกสเฟียร์ตามรูปข้างบนนี้ก็ต้องการระบบกรองเพื่อกำจัดสารต่าง ๆ เหล่านี้ออกจากระบบไหลเวียนโลหิต โดย Petronephros เป็นอวัยวะคล้ายไตที่ทำหน้าที่ homeostatic ในขณะที่รักษาสิ่งมีชีวิตให้ปราศจากสารรบกวนของต่อมไร้ท่อ สารก่อมะเร็งและความน่ารังเกียจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก จากภาพข้างต้นเป็นการสะท้อนสภาวะการณ์อันเป็นไปของยุคมนุษย์สมัย

ภาพที่ 3 Chelonia Globus Aerostaticus
Pacific Balloon Turtle

โดยสรุปหนังสือเล่มนี้ถึงศิลปะและทฤษฎีแห่งยุคมนุษย์สมัย ซึ่งเล่มนี้ได้สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะร่วมสมัยกับการผลิตความรู้ในยุควิกฤตทางนิเวศวิทยา *Art in the Anthropocene* รวบรวมการสนทนาทางวินยมาหลายการประชุมศิลปิน ภัณฑารักษ์ นักวิทยาศาสตร์ นักทฤษฎีและนักเคลื่อนไหวเพื่อจัดการกับการปฏิรูปทางธรณีวิทยาของเผ่าพันธุ์มนุษย์ที่ศิลปะร่วมสมัยเองควรตระหนักและใคร่ครวญปัจจุบันและอนาคตจากอดีตที่มนุษย์ได้สร้างกระทำไว้ จากหลากหลายผลงานอีกมากที่เป็นตัวสะท้อนโลกและยุคมนุษย์สมัย *Anthropocene* ที่มนุษย์กำลังเผชิญกับวิกฤต และหนังสือเล่มนี้กำลังขยายขอบเขตของสุนทรียศาสตร์ใหม่ที่ปรากฏให้โลกชาติได้รับรู้การหวนอดีตและการรำลึกสู่ออนาคต ในยุค *Anthropocene* ที่ขยายขอบเขตไปไกลมากมาย ๆ โดยגעงกจก กิตีเรียงลาภ ที่ได้เขียนหนังสือ “บทวิพากษ์มนุษย์และวิกฤตสิ่งแวดล้อมในยุคสมัยแห่งทุน” ที่มีหลายบุคคลเขียนถึงประเด็นนี้ โดยมีการแบ่งเป็น 3 ช่วง ตั้งแต่อดีตที่ทำให้เราเข้าใจรากฐานปัญหาว่าด้วยมนุษย์สมัย ส่วนปัจจุบัน อภิปรายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจมนุษย์สมัยในประเด็น ภูมิอากาศ การอนุรักษ์ธรรมชาติ การจัดการป่าไม้ และอนาคตที่ชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้หรือการจินตนาการถึงการออกจากวิกฤตของมนุษย์สมัยผ่านการพิจารณาประเด็นที่ว่าด้วยความยุติธรรมและประชาธิปไตย

รายการอ้างอิง

Heather Davis and Etienne Turpin (2015). *Art in the Anthropocene*. London.